

Anmeldelse: Under Livets lov

af Poul Damsgaard

Pastor emeritus Knud Nyboe Rasmussen, tidl. sognepræst i Hviding ved Ribe fra 1975 og i Skive fra 1984 til pensioneringen i 2013, har begået en fin lille opbyggelig bog om Jakob Knudsen. Anledningen er et jubilæum. Dem havde vi mange af i år. I 2017 er det 100 år siden, teologen og valgmenighedspræsten, forfatteren og salmedigteren Jakob Knudsen døde. Samme år var han indstillet til Nobels litteraturpris.

MORGEN- OG AFTENSALME

De fleste kender Jakob Knudsen fra morgensalmen *Se, nu stiger solen af havets skød*. En helt vidunderlig salme. En af de mest sungne, både som morgensang, til påske og ved bisættelse og begravelse. Med rette, for den rummer en stærk opstandelsesforkyndelse. Den begynder som en solsang og ender som en opstandeshymne. Enkelte kender måske også Knudsens aftensalme *Tunge, mørke natteskyer op ad himlen drager*. Enhver, som har sunget denne salme, berøres af den angst og sjælelige ensomhed, den udtrykker. Men alt er ikke kun sort og hvidt. Salmen er en tillidsfuld bøn og bekendelse til lysets Fader, som Påskemorgen har vundet lysets sejr.

EN FOLKELIG BOG

Knud Nyboe Rasmussens lille bog er ikke nogen akademisk bog og skal heller ikke være det. Den er tænkt som en folkelig bog. Og det er sandelig en lille fin og klog indføring i Jakob Knudsens tænkning om forholdet mellem Gud og menneske. Den kan varmt anbefales. Både kendere af Jakob Knudsen og hans forfatterskab og de, der er novicer på området, kan få glæde af bogen.

ERFARINGSNÆR TALE OM MENNESKET

Forfatteren er grebet af Jakob Knudsens realistiske, virkelighedsnære tale om mennesket. Her fejes der intet ind under gulvtæppet. Her føres der virkelighedstro tale om ansvar og samvittighed og skyld – og om synd og død og Djævel. Erfaringsnært, kompromisløst, ærligt.

Der er tale om en livslang kærlighed fra forfatterens side. Siden sin gymnasietid har han beskæftiget sig med Jakob Knudsens romaner og hans artikler, foredrag og erindringer, *Livsfilosofi*, *Kristelige Foredrag* og *Idé og Erindring*, som udkom posthumt. Og under teologistudiet på universitetet fik han mulighed for at skrive speciale om Jakob

Knudsen hos professor Løgstrup, som anså Jakob Knudsen for en af de betydeligste teologer, vi har haft i Danmark.

KNUDSEN MELLEM LUTHER OG GRUNDTVIG

Bogen prætenderer at placere Jakob Knudsens teologiske tænkning "mellem" Luther og Grundtvig. Det er dog hovedsageligt forholdet til Grundtvig, der kastes lys over. Bogen lægger med udgangspunkt i Grundtvigs "menneske først og kristen så" afstand til en grundtvigianisme i skole og på højskole, der kun oplyser om "det menneskelige", men aldrig når frem til "det kristelige".

Den er et opgør med en "flad og selvtilstrækkelig humanisme" (s. 7), som nærer den menneskelige indbildning, at livet kun er et føjeligt materiale for vores egen projektering og planlægning, og at et menneske kan sikre sit livs mening og tryghed ved det, som det har udrettet og besidder. Altså ved sin egen skalten og valten med livet.

GUDS OG LIVETS LOV

Jakob Knudsen er befriende illusionsløs i sin tænkning om menneske og Gud. Gud er, at der er ansvar. At være menneske er at leve under lov. Guds og livets lov. At leve som sandt menneske er at være jorden tro i ansvaret over for sin næste. Først derved har livet alvor og mening.

Her er Jakob Knudsen kompromisløs. Mennesket kan nok fornægte Gud, men det kan ikke løbe fra eller gøre sig fri af Gud. Og det betyder, at intet menneske kan løbe fra sit ansvar som menneske skabt i Guds billede.

AKTUEL OG VEDKOMMENDE

Knud Nyboe Rasmussen har i Jakob Knudsen fundet en åndsfælle, en klassisk teologisk tænker, forpligtet på bibelsk kristendom, dvs. en sand evangelisk tale om menneskelivet og en ægte forkyndelse af Gudsordets dom og nåde.

Bogen har to hovedafsnit. Det første rummer en række analyser af centrale temaer i forfatterskabet; det andet afsnit påviser, hvor aktuel Jakob Knudsen er den dag i dag. Gennem tre søndagsprædikener, en begravelsesprædiken og en bryllupsprædiken samt en kronik om syndens og ondskabens realitet med titlen *Djævlens realitet* vises det, hvor vedkommende og aktuelt dette Knudsenske tankegods er. Det er gefundenes Fressen for enhver præst, der står under modernitetens ubønhørlige krav om nyhed og afveksling som tvingende og afgørende for gudstjeneste og prædiken. Nej, prædikenen er kun ny ved på ny at stille mennesket over for instansen, skaberen, den "gamle", "evig-friske" Gud, som ikke kan indpasses i vore humane og moralske begreber, og over for nådens Gud i evangeliets forkyndelse af Gudsriget, kommet i Kristus.

-

Knud Nyboe Rasmussen

*Jakob Knudsen mellem Luther og Grundtvig - Gud og menneske i Jakob Knudsens
tænkning*

Hovedland 2017 (106 s.)